

Ustvarjalnost pri poučevanju prve pomoči

Prva pomoč predstavlja znanje in veščine za reševanje človeških življenj. Raziskave kažejo, da je znanje prve pomoči med prebivalstvom precej pod zaželenim nivojem (Reissmannova, 2010). Vzrok za to slabo pripravljenost in neučinkovitost je kakovost tečajev prve pomoči, ki jih organizirajo različne institucije. Da bi bilo poučevanje uspešnejše, je potrebno najprej izbrati pravi pristop in metodo poučevanja. Izkazalo se je, da je za učenje o prvi pomoči primerno izkustveno učenje in simuliranje različnih specifičnih okoliščin, kar zahteva iznajdljivost in ustvarjalnost učitelja ali inštruktorja. Učinek ustvarjalnega povezovanja prve pomoči z drugimi učnim predmeti je dvojen: poleg novih znanj in spretnosti prve pomoči se pogloblja tudi znanje povezovalnega predmeta. Ustvarjalnost in iznajdljivost pa je nazadnje še najbolj uporabna v realnih situacijah, kjer se pogosto zgodi, da ostanemo praznih rok in je reševanje odvisno od sposobnosti improvizacije in ustvarjalnosti reševalca.

Pri obravnavanju ustvarjalnosti v zvezi s poukom prve pomoči se lahko usmerimo na tri področja:

1. poučevanje prve pomoči – inštruktor za prvo pomoč (tradicionalno),
2. poučevanje prve pomoči – ustvarjalni učitelj,
3. ustvarjalna uporaba pripomočkov prve pomoči (improvizacija).

1.

Na Češkem obstoja več oblik tečajev prve pomoči. Po kakovosti in izbiri učnih pristopov pa se med seboj precej razlikujejo. Najboljše tečaje organizira češki Rdeči križ. Tečaji se med seboj razlikujejo po izvajalcih, izbranih didaktičnih pristopih in po načinu končnega testiranja. Med ustanovami, ki izvajajo izobraževanje iz prve pomoči, izstopa Poklicna šola Lipnice (www.psl.cz, www.zdrsem.cz). Odlikuje se po pristopu, ki temelji na izkustvenem učenju in simulacijah dogodkov, kjer je prva pomoč nujna. V izobraževanje so vključeni zdravniki in drugo zdravniško osebje, reševalci, ki posredujejo svoje izkušnje in učitelji prve pomoči.

2.

Osnovni dokument, ki se uporablja za vključevanje vsebin prve pomoči v pouk, so učni načrti od predšolske stopnje do srednjih šol. Ti definirajo ključne kompetence, ki naj bi jih otroci, učenci in dijaki dosegli na določeni stopnji izobraževanja, zato so se na Pedagoški fakulteti v Brnu odločili, da najprej analizirajo učne načrte z vidika poučevanja prve pomoči. Cilj analize je bil poiskati vsebine prve pomoči in raziskati, kako so te vsebine vključene v različne učne predmete v osnovni šoli in v različnih srednjih šolah (Reissmannova, 2010).

Ena od ugotovitev je bila, da skoraj vsak učni predmet omogoča vključevanje vsebin prve pomoči. To velja

tudi za predmete, ki se nam zdijo za to manj primerni, kot na primer predmet drama, ki je v češkem kurikulumu za osnovno šolo med izbirnimi predmeti. Pri tem predmetu se učenci lahko vživijo v različne situacije, kjer je prva pomoč nujna. Prevzamejo lahko vloge ponesrečencev ali pa vloge reševalcev, poleg učenja veščin so pri tem tudi čustveno angažirani. Sorodna učna predmeta sta umetnostna in glasbena vzgoja. Pri glasbi lahko izkusijo ritem. Ritmična masaža srca se lahko vadi ob pesmi »Jingle bells« ali kakšni drugi primerni pesmici. Ena od dejavnosti, povezanih s prvo pomočjo, je lahko iskanje pesmic, ki obravnavajo to tematiko.

Pri likovnem pouku učenci oblikujejo in ilustrirajo navodila ali priročnike za prvo pomoč, kjer se lahko izživijo v uporabi različnih materialov in likovnih tehnik. Navodila so lahko oblikovana v obliki stripov ali plakatov. Te lahko predstavijo mlajšim učencem. Preizkusijo se lahko tudi v uporabi fotografije in videa ter v tej tehniki izdelajo učna gradiva za mlajše učence ali predšolske otroke.

Učenje maternega in tujega jezika sta prav tako široki področji, v katere lahko vključimo vsebine prve pomoči. Učenci spoznavajo nove besede v različnih situacijah, kjer se pojavi prva pomoč. Spoznavajo, kakšna naj bi bila komunikacija med ponesrečencem in reševalcem. Učijo se poslušati in primerno odzvati v določeni situaciji in v določeni vlogi (vloga ponesrečenca, vloga reševalca, vloga zdravnika, vloga voznika reševalnega vozila ...). Pri tem spoznavajo tudi pomembno neverbalno komunikacijo.

Aktivnosti se lahko dopolnijo z uporabo različne informacijsko-komunikacijske tehnologije. Tu lahko učenci in dijaki ustvarijo svoje predstavitve in jih predstavijo na spletni strani, v obliki knjižice ali e-gradiva.

Pri naravoslovju so lahko v ospredju različni biološki procesi in spoznavanje zakonitosti delovanja človeškega

telesa. Spoznavajo merjenja krvnega tlaka, srčnega utripa, ritma dihanja, telesne temperature. Spoznavajo različne vrste poškodb, na primer krvavitev, tj. kako krvavitev ustavimo, povijanje, prevezovanje in dvigovanje okončin, uporaba učinka gravitacije pri krvavitvah. Poškodbe pri padcih so pogoste kot zlomi ali izpahi. V zvezi z zlomi spoznavajo obremenitev različnih kosti, nato pa njihovo imobilizacijo. S tem je povezano spoznavanje različnih leg telesa ponesrečenca pri reševanju (ležeč položaj, pol sedeč položaj šok položaj ...). Posebno področje so opekline in ozebljine.

Pri vsem tem je odločilna vloga učitelja, ki ni le poznavalec prve pomoči, temveč izstopa tudi po svoji kreativnosti in sposobnosti organizacije.

3.

Iznajdljivost in ustvarjalnost učencev in učiteljev se pokaže tudi, ko nimamo na voljo vseh pripomočkov, ki naj bi jih po navodilih prve pomoči potrebovali, npr. ko nimamo pravih povojev, obližev, škarij, pincet ali rokavic in razkužil. To se nam pogosto zgodi v realnem življenju.

Vsak od nas naj bi bil sposoben nuditi prvo pomoč. Pogosto pa ni tako in le upamo, da bomo v nesreči pravilni ukrepali ali da se bo ob nas našel kdo, ki je bolj vešč prve pomoči, zato mora z vzgojo za prvo pomoč začeti vsak sam. Seveda pa je ta uspešnejša, če nas pri tem vodi izkušen inštruktor ali učitelj, ki naj bi nas za to še dodatno motiviral. Kakšne pristope bo izbral, pa je v veliki meri odvisno od njegove ustvarjalnosti. Temu primeren je tudi rezultat pouka. Ustvarjalen učitelj bo dosegel trajnejše in bolj poglobljeno znanje prve pomoči.

LITERATURA:

- Reissmannova J. (2010). **Problematika prvine pomoči v kontekstu razvoje zdravotni gramotnosti ve školnim prostredi.** Brno. MU.

